

VERWILDERDE EN INGEBURGERDE SIERPLANTEN

In Corr.bl. no.1, p.11 (december 1956) vroegen wij om opgaven van vindplaatsen, liefst met zo nauwkeurig mogelijke gegevens betreffende de standplaats van enige soorten, die hier te lande min of meer ingeburgerd zijn, en wel van Impatiens glandulifera Royle, Polygonum cuspidatum Sieb. et Zucc. en Rudbeckia laciniata L. Over de eerste twee soorten ontvingen wij vrij veel gegevens, over de laatste slechts een enkele.

Wij willen nu aan de hand van de ontvangen opgaven, gecombineerd met de ons reeds uit herbarium en literatuur bekende gegevens samenvatten, wat ons nu over de bovengenoemde soorten bekend is. Allen, die ons opgaven zonden, danken wij hierbij voor hun moeite; wij zijn echter overtuigd, dat er een vollediger beeld ontstaan zou zijn, als nog meer abonné's de moeite genomen zouden hebben, ons van hun bevindingen op de hoogte te stellen.

1. Impatiens glandulifera Royle.

Deze soort verwildert niet alleen gemakkelijk uit cultuur, maar blijkt zich op geschikte standplaatsen te handhaven en uit te breiden. Op stortplaatsen, ruderaale terreinen, pas opengelegde grond, opgespoten terreinen, e.d. komt ze dikwijls te voorschijn, maar door de tijdelijke aard van deze terreinen verdwijnt ze daar meestal weer vrij spoedig. Er zijn echter 3 typen van terreinen, waar ze zich klaarblijkelijk thuis voelt, en volledig ingeburgerd schijnt te zijn, en wel: a. vochtige bossen, vooral bronbossen; b. aan randen van plassen, in de verlandingszone, vaak tussen het riet. c. aan rivieroeveren, vooral op enigszins vochtige plaatsen in uiterwaarden.

In de onderstaande lijst van vindplaatsen zijn met een ! aangegeven die plaatsen, waarvan wij weten, dat I. glandulifera er ingeburgerd is. Waarschijnlijk is dit ook het geval met een deel der andere vindplaatsen, maar daarover ontbreken nadere gegevens.

Omgeving Groningen (o.a. Groenestein), 1954; Waterhuizen, 1955; Wartena, 1954; Delden, 1904; Wilp!, 1956; Eibergen, 1936; omgeving van Arnhem (bij Openlucht-Museum!, 1947; Paasberg!, 1956; Oosterbeek!, 1956); omgeving van Nijmegen (Beek!, 1954, Ooy!, 1938); Veen! (gem. Wijk en Aalburg), 1955; Achterberg (gem. Rhenen), 1954; Haarlem, 1948; Oegstgeest (Rijngeest!), 1945; Scheveningen, 1931; Schiedam, 1930; Rotterdam, 1946; Grave, de Elft, 1957; Eindhoven, 1945; tussen Obbicht en Grevenbicht!, 1955; Meers! (gem. Eلسlo), 1955; Ohé en Laak, 1945.

2. Polygonum cuspidatum Sieb. et Zucc.

Door uitzaaiing schijnt deze soort zich in ons land niet te verspreiden; waar ze uitgeplant is, vermeerdert ze zich echter zo sterk vegetatief, dat ze, b.v. op vele buitenplaatsen, verwildert, en van daaruit ook vaak op het omliggende terrein overgaat. Bovendien komen stukken wortelstok met weggegooid tuinafval op

allerlei plaatsen, vaak vrij ver van menselijke woningen, terecht, en groeien daar spoedig uit, vaak tot zeer grote, bijna onuitroeibare vegetaties. De soort kan zich op allerlei terrein goed handhaven, maar geeft toch de voorkeur aan enigszins vochtige, beschaduwde groeiplaatsen, b.v. in vochtige bossen, langs beekoevers, aan slootkanten, aan vijvers en plassen. Waar de soort niet door bijzondere omstandigheden, b.v. bebouwing van het terrein, verdwijnt, handhaaft ze zich; ze is dus op alle opgegeven plaatsen als ingeburgerd te beschouwen, echter met de restrictie, dat ze zich niet of misschien zeer zelden door zaad vermeerdert.

De soort is bekend van de volgende vindplaatsen; wat de jaartallen achter de plaatsnamen betreft, is door ons opgenomen het jaar, dat de plant daar verzameld werd, of het jaar, dat de vinder ons opgaf, waarbij in vele gevallen de plant reeds vele jaren eerder daar voorkwam.

Bergum, ± 1940; Oranjewoud, ± 1940; Wartena, 1955; Leeuwarden, 1930; Delden (Twikkelse bos), 1955; Wijhe (De Gelder), 1953; omgeving Arnhem (Velp, 1957, Oosterbeek, 1957, bij Openlucht-Museum, 1946); Winterswijk, 1951; Hoog-Keppel, 1934; Doesburg, 1904; Middachten, 1918; omgeving Nijmegen (Ubbergen, 1919, Ooy, 1926, Millingen, 1954); op verscheidene plaatsen aan de Eem, o.a. Eembrug, 1886; op verscheidene plaatsen in Soest en Baarn, 1956; Utrecht, op verscheidene plaatsen langs spoorlijnen, 1956; Veenendaal, 1956; heide tussen Bussum en Hilversum, 1908; tussen Naarden en Valkeveen, 1911; tussen Muiden en Elburg, op verschillende plaatsen in het oevergebied van het IJsselmeer, 1956; Amsterdam (Amstelrust), 1955; Lisse (Keukenhof), 1957; Sassenheim, 1957; Warmond, 1910; Leiden, 1956; Wassenaar (meerdere plaatsen), 1942; 's-Gravenhage, 1904; Monster, 1905; Gouda, 1921; Reeuwijk, 1952; Rotterdam, 1899; Schiedam, 1938; Krimpenerwaard (IJseldijk), 1950; Dordrecht, 1957; Gorinchem, 1914; Aardenburg, 1956; Oostkapelle, 1956; Tegelen, 1945; Roermond, 1921; Born, 1955; Sittard, 1912; Geleen, 1900; Echt, 1939; Luttede, 1914; Schimmert, 1913; Spaubeek, 1912; Epen, 1953.

3. Rudbeckia laciniata L.

Deze soort komt, behalve min of meer ephemeer op ruderale terreinen, op enige plaatsen in ons land volkomen ingeburgerd voor. Ze geeft daarbij de voorkeur aan vochtige, liefst beschaduwde plaatsen, als beekoevers in vochtige bossen, kanaaloevers en de verlandingszone van kolken tussen het riet. In tegenstelling tot de vorige soort slaat ze niet alleen op uit weggegooiden stukken wortelstok, maar vermenigvuldigt zich ook door uitzaaing.

In de volgende lijst van vindplaatsen zijn weer met een ! gemerkt die plaatsen, waar ze ingeburgerd is, of indertijd door de vinders als ingeburgerd werd opgegeven.

Vechtkolk bij Huis den Doorn, tussen Haerst en Genne!, 1943; Tubbergen, bosje aan de Molenbeek bij de hoeve Rikman!, 1952; Raalte, aan de weg Raalte -

Wezepel, 1892; Hattum, langs het kanaal bij de Jonasbrug!, 1873; Twello, onder hakhout!, 1871; Vaassen, 1907; Winterswijk, 1939; Doetinchem, 1952; Nijmegen, 1930; Dordrecht, 1918; Sint Kruis, (Zeeland)!, 1879; Eindhoven, 1956.

Verdere gegevens over de drie bovengenoemde soorten zullen nog gaarne door ons ontvangen worden. Tenslotte volgt hieronder nog een artikel van Ir. F.M. Maas met gedetailleerde beschrijvingen van enige hem in de omgeving van Arnhem bekende standplaatsen van *Polygonum cuspidatum* en *Impatiens glandulifera*.

S.J. van Ooststroom & Th.J. Reichgelt.